

УПРАВЛІНСЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Умови сьогодення стають перед професійною освітою усе нові виклики. Серед них і актуалізація процесів управління, модернізація традиційних управлінських технологій, розробка нових та адаптація світових технологій управління в практику професійної освіти.

Серед значної кількості визначень поняття «управління» в контексті даної теми доцільним є його розгляд, як «спланованого процесу, який включає: мотивацію людей на досягнення цілей організації; створення умов для виконання визначених завдань; створення комфортних обставин, що сприяють зростанню і оптимальному використанню творчих здібностей і вмінь кожної людини; вибудову і підтримку робочих стосунків працівника й організації, об'єднання зусиль з реалізації спільно сформульованих задач; оптимальне використання матеріальних і людських ресурсів [4, с.16]. Отже, традиційно, управління розглядають, як систему наукового знання щодо сутності, змісту, природи, теорій, законів, закономірностей, принципів, способів, методів та форм управлінського процесу; як здатність ефективно застосовувати зазначені категорії в практичній управлінській діяльності; як сукупність певних управлінських дій щодо використання ресурсів та розвитку потенціалу; як управлінський вплив на людей та інші об'єкти управління метою спрямування їх дій на отримання конкретних результатів. Саме такий зміст управління має сьогодні лягати у наукові розробки та їх практичну адаптацію у процеси управління професійною освітою та визначення особливостей технології управління. Цей сегмент наукового і практичного знання достатньо висвітлений у науковій, науково-методичній та науково-практичній літературі, однак умови воєнного часу, планування післявоєнної відбудови та інтеграції професійної освіти України у європейський та світовий освітній простір потребують подальшого активного дослідження теорії та практики управлінських процесів.

Науковці почали приділяти особливу увагу проблематиці технологій управління організаціями ще наприкінці 50-х – на початку 60-х років ХХ ст. [5]. З цього часу сформувалася розгалужена система управлінських технологій, які доцільно розглядати, як такі, що:

- застосовуються в управлінських процесах в будь-яких організаційних системах (загально-управлінські технології);
- адаптовані до управління у певних соціальних системах;
- забезпечують управління певними процесами в конкретних управлінських ситуаціях (ситуативні технології), наприклад, управління в умовах державно-приватного партнерства, в умовах впровадження організаційних змін, в умовах кризи тощо.

Рядом сучасних науковців подаються визначення поняття «технології управління». На нашу думку, найбільш такими, що відповідають сучасному стану розвитку управлінських технологій можна зазначити такі:

- «технологія управління» – сукупність формалізованих знань про виконання процесу управління, що містить вимоги щодо кваліфікації управлінського персоналу та опис методів отримання й перетворення вхідної інформації про стан зовнішнього середовища і стан об'єкта управління в управлінські впливи для досягнення цілей підприємства [2, с.59];
- «технологія управління організацією» – сукупність знань (концепцій, теорій, принципів, способів, методів тощо) про процеси управління організацією та систему фізичних об'єктів організації, що використовуються для виконання поставлених управлінських цілей (які прямо чи непрямо пов'язані з використанням і координацією ресурсів організації для виробництва / надання продукції та/або послуг), у поєднанні з відповідною активністю її персоналу, що спрямовують діяльність організації на отримання очікуваних результатів і забезпечують ефективність управлінських рішень у конкретній ситуації. (3; с. 31).

Наразі для ефективного управління розвитком професійної освіти стає формування сучасного технологічного укладу управління професійною освітою. Під технологічним укладом слід розуміти систему технологій, що використовується у певній сфері, галузі, процесі. В контексті формування системи сучасних управлінських технологій у розвитку професійної освіти слід зауважити, що така система має забезпечувати відповідне до вимог професійної освіти

внутрішнє середовище та відповідне до соціальної місії професійної освіти зовнішнє середовище. Саме логічна, доцільна, праксеологічна, прагматична гармонізація управлінських технологій, що застосовуються у внутрішньому і зовнішньому управлінському середовищі, забезпечить сталий розвиток професійної освіти. Сучасний технологічний уклад в галузі управління розвитком професійної освіти, можна визначити, як застосування управлінських технологій, що забезпечують сталий розвиток системи освіти. Такі технології мають бути орієнтовані на цифровізацію управлінських процесів, застосування аналітики для прийняття управлінських рішень на основі великих даних (*Big Data*) та штучного інтелекту; технології раціонального використання наявних ресурсів та розвитку наявного потенціалу; пріоритетність цілей закладу професійної освіти, орієнтацію на результативність діяльності; активізацію діяльності персоналу; вибору напрямку діяльності закладу професійної освіти у довгостроковій перспективі та його реалізацію, визначення ключових показників процесів і результатів у коротко- та середньостроковій перспективі; управління якістю, постійним зростанням рівня компетентностей педагогічних працівників.

Важливим аспектом розвитку сучасних управлінських технологій є процес трансферу управлінських технологій, який регулюється Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» і сприяє інтеграції професійної освіти в європейський та світовий освітній простір. В контексті управління формою трансферу технологій виступає надання наукомістких послуг у сфері управління, зокрема консалтингу, менеджменту, підготовки кадрів [1].

Для розвитку професійної освіти важливим є трансфер управлінських технологій в умовах державно-приватного партнерства, в умовах реінжинірингу управлінських технологій та інш.

Отже, сучасні технології управління професійною освітою забезпечать її сталий розвиток за умов планового, динамічного дослідження особливостей застосування загальних традиційних управлінських технологій, аналізу світових тенденцій в управлінні закладами професійної освіти, трансферу управлінських технологій та адаптації існуючих технологій до реалій управління системою професійної освіти в Україні.

Література

1. Конспект лекцій з дисципліни «Трансфер технологій» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня всіх спеціальностей. укл. О. Плахотнік. Кам'янське. ДДТУ. 2021. 65 с.
2. Кузнецова І. Визначення сутності дефініції «технологія управління» // Вісник КНТЕУ. 2009. №1. С.55-62.
3. Пятницька Г., Найдюк В., Ракша Н. Трансфер технологій управління // Вісник КНТЕУ. 2012. №5. С.27-43.
4. Управління закладом освіти: підручник / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, О. С. Боднар, В. В. Радул, О. М. Старокожко, Ю. І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022. 506 с.
5. *Woodward J. Industrial Organization: Theory and Practice / Joan Woodward.* – London, New York : Oxford University Press, 1965. – 281 p.; *Tompson J. D. Organizations in Action: Social Science Bases of Administrative Theory/ James D. Tompson.* – New York : McGraw-Hill, 1967. – 192 p.; *Perrow C. A Framework for the Comparative Analysis of Organizations / Charles Perrow // American Sociological Review.* – 1967. – Vol. 32, № 2 (April). – P. 194–208.; *Negandhi A. R. A Research Model to Determine the Applicability of American Management Know-How in Differing Cultures and / or Environments / Anant R. Negandhi, Bernard D. Estafen // The Academy of Management Journal.* – 1965. – Vol. 8, № 4 (Dec). – P. 309–318.